

1. BEREISHIT 45:1-5 – JOSEPH REVEALS HIMSELF TO HIS BROTHERS

(א) ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו: (ב) ויתן את קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה: (ג) ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו: (ד) ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה: (ה) ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה פי למחיה שלחני אלקים לפניכם:

1. Joseph could no longer bear all those standing around him, and he called out, "take everyone away from me!" No one stood with him when Joseph revealed him to his brothers. 2. And he wept out loud, so the Egyptians heard, and the house of Pharaoh heard. 3. And Joseph said to his brothers, "I am Joseph. Is my father still alive?" but his brothers could not answer him because they were startled by his presence. 4. Then Joseph said to his brothers, "Please come closer to me," and they drew closer. And he said, "I am your brother Joseph, whom you sold into Egypt. 5. But now do not be sad, and let it not trouble you that you sold me here, for it was to preserve life that God sent me before you.

2. NETIVOT SHALOM – HOW ARE WE TO UNDERSTAND JOSEPH'S QUESTION?

הרי כבר בתחילה, כאשר באו האחים אל יוסף בפעם הזאת, יוסף שאל אותם "השלום אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי", והשיבו לו "עודנו חי", ולמה שואלם שוב העוד אבי חי? וכן צ"ב הלשון "העוד אבי חי" לשון יחיד -- מדוע לא אמר העוד אבינו חי? ועוד יש לשאול, שלא מצינו תשובה בדברי האחים על שאלה זו:

3. CHAGIGAH 4B – BEWARE OF GOD'S REBUKE

רבי אלעזר כי מטי להאי קרא בכי (=כשהגיע לקרוא פסוק זה, בכה): "ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו". ומה תוכחה של בשר ודם כך, תוכחה של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה!

4. NETZIV – THE BROTHERS WERE SPEECHLESS

חז"ל הבינו פשט הקרא שהוא כמתמיה. אם באמת עוד אבי חי, ולא מת מדאגתו עלי? בהיותו יודע שהיה אהוב אצלו מכל בניו. ותמיה זו הייתה תוכחה לאחיו. דאפילו אם לפי מחשבתם דנו את יוסף בצדק, מכל מקום היה להם לחמול ולחוש על אביהם, שהרי ידעו כי אהבתו עזה אליו. ועל זה כתיב "ולא יכלו אחיו לענות אותו" מפני הפחד והבושה... וזה מאמרם דכל שכן תוכחה של הקב"ה שיודע תשובותיו של אדם שאינו באמת כל כך, על אחת כמה וכמה.

5. ABARBANEL – JOSEPH WAS JUST MAKING CONVERSATION

ולזה אמר להם: "אני יוסף העוד אבי חי", לא שהיה שואל אם הוא עדיין בחיים, כי כבר אמרו לו שהיה חי .... אבל אמר להם זה כדי להיכנס עמם בדברים. כי חשב ראשונה בלבו כדי שלא יתביישו ממה שעשו שלא לזכור להם ענין המכירה, אבל שידבר אליהם בעניינים אחרים ולזה התחיל מאביו העודנו חי.

6. KLI YAKAR – JUST MAKING SURE JACOB WAS REALLY ALIVE

העוד אבי חי - אע"פ שכבר אמרו לו שהוא חי, כמובן מכלל דברי יהודה, מכל מקום חשב יוסף אולי אמרו לו כן כדי שייכמרו רחמיו על הזקן... על כן שאל שנית "העוד אבי חי". ולבבם לא כן ידמה וחשבו שלא נתכוון לשאול אם הוא חי או לא, אלא שבא להזכיר עוונם. על כן אמר: "העוד אבי חי", לומר שאבי הוא ולא אביכם, כי לא חסתם על צערן כאילו אינו אביכם, על כן נבהלו ולא יכלו לענות דבר.

7. NETIVOT SHALOM – THE DEPTH OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FATHER & SON

וי"ל הענין בהקדם ביאור מה שנאמר ביעקב "וימאן להתנחם", דלכאורה הרי הצדיקים מקבלים רצון ה' והנהגתו עמהם, ואיך זה שיעקב מיאן לקבל את רצון ה' ולהשלים עם הנהגתו ית? והביאור בזה ע"פ היסוד שהאבות הק' קידשו את עצמם עד שאבריהם עשו מעצמם את רצון ה', וזהו שנאמר באברהם וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו, שלכאורה אומרו וישלח אברהם את ידו הוא יתור לשון. אלא שידו של אברהם מיאנה לשחוט את יצחק אחרי שרצון ה' האמיתי היה שלא לשחוט את יצחק, ולא זזה היד ממקומה עד שהוצרך אברהם לשלחה בכח.

ועד"ז גם אבריו של יעקב אבינו ומוחו ולבו עשו את רצון ה', וזה היה רצון ה' שיעקב לא יתנחם ולא ישלים עם זה שיוסף איננו. וזאת מהטעם דכל ישועתו של יוסף היתה מכח ההתקשרות ליעקב, שהוא היה מקושר ליעקב ויעקב היה מקושר אליו, וההתקשרות הזאת נשמרה ע"י שיעקב לא השלים עם כך שיוסף איננו ולא מש זכרונו מלבו. וזהו שאחז"ל (סוטה לו): שבשעת הנסיון נראית לו דמות דיוקנו של אביו, שזה היה מכח ההתקשרות ליעקב.

אך אם היה יעקב משלים ח"ו עם זה שיוסף איננו, ומסיח דעתו ממנו ח"ו, מה היה יכול לקרות? ורק מכחו של יעקב שהיה מקושר אליו הגיע יוסף להיות מושל בכל ארץ מצרים, על כל קליפת מצרים. וע"כ היה זה רצון ה' שיעקב לא ישלים עם העדרו של יוסף ויחשוב שהוא עדיין חי, ואבריו של יעקב קיימו את רצון ה'.

והוא ע"ד משל, לאדם שנפל לשאול תחתיות, שאם יש בידו חבל המחובר לאיזה דבר יציב, אין לו מה להתייירא, שיש לו עוד דרך להחלץ ממצבו. אך אם אינו קשור לשום דבר מה גרוע מצבו, שכאשר נופל הריהו אבוד לגמרי... ועד"ז היה אצל יוסף שמכח ההתקשרות ליעקב החזיק מעמד כל הזמן.

וזהו מה שאמר יוסף לאחיו, "אני יוסף" - אותו יוסף, כמו שהייתי מקודם, כך אני גם עתה, לאחר כל הנסיונות שעברתי ולאחר שנהייתי מושל בכל ארץ מצרים. וע"ז הוסיף "העוד אבי חי", היינו אבי שלי, ההתקשרות של אבי אלי העודנה חיה, שעדיין הקשר בינינו מלא חיות. ומבואר אומרו אבי בלשון יחיד, דהרי על עצם הדבר האם יעקב חי כבר שאלם מקודם בתחילת ביאתם, ועתה הוסיף "העוד אבי חי", העודנו חי עמי. וי"ל שלא היה זאת בתור שאלה, וע"כ לא מצינו שענו לו האחים על כך...

וזהו מד"כ להלן ויבואו אל יעקב אביהם ויגידו לן לאמר "ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם. וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר

שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֶת־רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. " שלכאורה תמוה מה שלא האמין להם. וכי עלתה על דעתו ששבטי ייה יוציאו ח"ו דבר שקר מפיהם? .... אלא שעל עצם העובדה שיוסף חי בודאי האמין להם, אבל על מה שאמרו כי הוא מושל בכל ארץ מצרים, היינו שמושל על קליפת מצרים, לא יכל להאמין. איך יתכן שהתחזק כ"ב שנה להשאר במעמדו? הרי זו קליפה כה חזקה! וע"ז נאמר "וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם" שסיפרו לו את כל דברי יוסף "שאני יוסף ועוד אבי חי", וכמבואר שיש לו את כח ההתקשרות לאביו, ומכח זה מושל הוא בכל ארץ מצרים. אז ותחי רוח יעקב אביהם, שאם כן כבר תיתכן מציאות כזאת.

ובזה י"ל גם מש"נ וירא את העגלות אשר שלח יוסף, ופירש"י שרמז לו על פרשת עגלה ערופה שהיה עוסק בה כשפירש ממנו. יש לבארו ע"פ מש"כ המהר"ל (ח"א סוטה מו:) על מש"נ בפי' עגלה ערופה שהזקנים אומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה, ואחז"ל דהיינו שלא פטרנוהו בלא לוייה. דלכאורה קשה מדוע אם פטרנוהו בלא לוייה הר"ז נחשב שידינו שפכו את הדם הזה. ומבאר, דהנה היחיד אין עליו שמירה, ורק מי שמקושר לרבים יש עליו שמירה מכח הרבים. וזה ענין לוייה, שהמלוים אותו מגלים בזה כלפי שמיא שאיננו יחיד אלא הוא מקושר לעוד יהודים שבזה יש לו את כח הרבים וממילא יש עליו את השמירה שיש עליהם. ומשום כך אם פטרנוהו בלא לוייה הר"ז באמת גורם שידינו שפכו את הדם.

והנה ביעקב מצינו שליוה את יוסף, כמד"כ וישלחהו מעמק חברון, ומפרש הספורנו שליוהו עד עמק חברון. וזהו מד"כ וירא את העגלות שמרומז בזה על פרשת עגלה ערופה, שהרי כל מה שעבר עליו היה בהשגחה עליונה ובאמת לא ניזוק יוסף כלל והיה שמור עד הסוף, וע"ז רמז לו יוסף בפרשת עגלה ערופה, המרמזת על ענין הלוייה והשמירה, שמכח זה שיעקב ליוה אותו והיה מקושר אליו עבר בשלום את כל הדרך ברוחניות ובגשמיות, שזה שמר עליו כל הזמן והביאו לידי כך שהוא חי והוא מושל בכל ארץ מצרים. ולכן כאשר ראה יעקב את העגלות, את כח ההתקשרות ששמר עליו, אז ותחי רוח יעקב אביהם.

...ובכל הפרשה הזאת מלמדת אותנו התורה"ק את הכח להחזיק מעמד במצבים השפלים ביותר והקשים ביותר, שאם אדם מקושר ואינו יחיד, מחזיק הוא מעמד בכל העתים, שכל זמן שהחבל הזה בידך יש לך חיים.